

Intervju sa Dankom Jevtovićem

Pitali smo direktora RNIDS-a o temama koje su pomenute na skupu Gospodari Interneta

Posle održane panel diskusije Gospodari Interneta imali smo prilike da razgovaramo sa Dankom Jevtovićem, direktorom RNIDS-a, koji nam je pomogao u razjašnjenju nekih pojmova i razjasnio mehanizme kontrole Interneta koji su trenutno na snazi.

- Možete li nam ukratko objasniti strukturu kontrole Internet domena koja je trenutno na snazi, šta je to NTIA, šta je ICANN i u kakvoj su oni relaciji sa RNIDS-om?

DNS sistem je jedini centralizovani servis na internetu i on služi za prevodenja naziva – adresa sajtova i servisa na internetu u IP brojeve. Znamo da je internet globalna mreža napravljena da ne zavisi od pojedinih delova već da može da omogućiti i komunikaciju i pored eventualnih katastrofalnih događaja. Ipak, u organizacionom smislu srce interneta je DNS sistem bez koga Internet ne bi bio moguć. Srce DNS sistema su osnovni (root) serveri, koji su razmešteni širom sveta, gde se nalaze podaci i adrese internet domena najvišeg nivoa (.COM, .NET, .ORG, .RS i .CPB, .EU, .DE, .RU i slični). Trenutno upravljanje sistemom naziva i brojeva (DNS) na Internetu vrši ICANN, neprofitna organizacija sa sedištem u Kaliforniji, koja je i osnovana sa ovim ciljem. IANA, kao deo ICANN-a, vrši upisivanje podataka o domenima najvišeg nivoa u osnovne (root) servere globalnog domenskog sistema. IANA obavlja ovaj posao po ugovoru sa Ministarstvom trgovine SAD, čija NTIA agencija sada verifikuje svaku promenu podataka u domenima najvišeg nivoa pre nego što se ona izvrši. Dodatno, ICANN ima AoC (Affirmation of Commitments) ugovor o potvrdi obaveza sa Ministarstvom trgovine SAD kojim su utvrđene obaveze ICANN-a u vezi javnog interesa, pouzdanosti, transparentnosti, stabilnosti DNS sistema i unapređenja konkurentnosti.

RNIDS je od ICANN-a dobio na upravljanje .RS i .CPB domene najvišeg nivoa, kao jedan od mnogih slično organizovanih nacionalnih (ccTLD) registara. RNIDS je u upravljanju delegiranim nacionalnim domenima samostalan u odnosu na ICANN-a, a član je ccNSO tela pri ICANN-u, preko koga, u saradnji sa drugim registrima nacionalnih domena, utiče na globalne ICANN politike.

- Prisustvovali smo panelu Gospodari Interneta - promena u upravljanju, gde smo saznali da je američka vlada prošle godine objavila da će nadzor nad ICANN-om koji je sprovela putem NTIA prepuštiti nekoj drugoj,

nevladinoj instituciji. Da li je ovo urađeno usled reakcija vezanih za NSA ili je u pitanju prirodan tok stvari na koji do sada nismo previše obraćali pažnju?

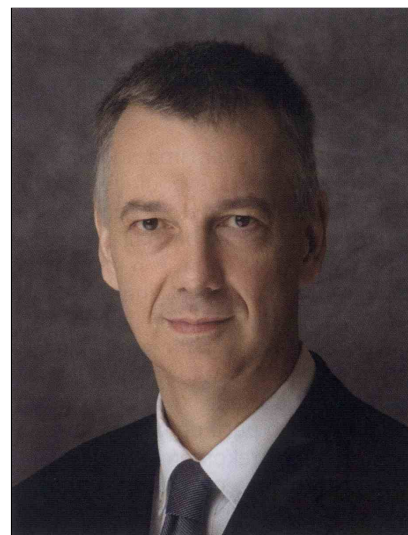
Proces tranzicije upravljanja nad DNS sistemom traje već duže vreme. Još kada je 1998. formiran da bi se upravljanje prenelo sa Džona Postela, planirana je privatizacija i globalizacija upravljanja Internetom kroz multistekholder model. Takva orijentacija je do sada potvrđena od strane Kongresa SAD i više američkih administracija, a ovo saopštenje NTIA predstavlja logičan razvoj stvari. Sa druge strane, postoje snažne struje koje žele da se ukloni američka nadzorna uloga nad ključnim sistemom Interneta, a afera Snowden je svakako dovela do krize poverenja u američku nadzornu ulogu na Internetu. Veruje se da je tajming saopštenja NTIA vezan za nedavne snažne zahteve za promenama u upravljanju internetom.

- Kao direktor RNIDS-a, nedavno ste u Singapuru prisustvovali ICANN konferenciji. Šta su bile teme skupa, da li se došlo do nekih zajedničkih odluka i gde je bilo najviše sukoba mišljenja?

ICANN-ov skup u Singapuru je bio obeležen reakcijama na NTIA saopštenje, koje je objavljeno nekoliko dana pre početka samog skupa. Najviše se diskutovalo o mogućim posledicama najavljenog povlačenja američke države i kakve sve to posledice može imati na budućnost Interneta. Najviše sukoba mišljenja je bilo oko dalje uloge ICANN-a koji je šampion multistekholderskog pristupa i odnosa sa međuvladinim organizacijama, a često se postavljalo i pitanje budućeg nadzora nad samim ICANN-om. Mogući scenariji budućih događaja se tek naziru, ali se vidi i opasnost fragmentacije Interneta po državnim ili nekim drugim granicama, tako da bi Internet prestao da bude prava globalna mreža i postao konfederacija regionalnih mreža.

- Da li je RNIDS na neki način kontrolisan od naše vlade, i da li ona može zatražiti brisanje određenog domena iz registra i ako može koja je procedura da se to i uradi?

RNIDS je stručna, nevladina i neprofitna fondacija registrovana u Srbiji i funkcioniše u potpunosti u skladu sa važećim

propisima. Ovlašćenje da upravlja .RS i .CPB domenima RNIDS-u je dodelio ICANN, uz saglasnost Vlade Srbije, 2007. i 2011. godine. Dodatno, RNIDS je sporazumom o saradnji sa Ministarstvom telekomunikacija i informacionog društva iz 2010. godine preuzeo niz dodatnih obaveza koje se tiču načina organizovanja, funkcionisanja, kontrolnih mehanizama, kvaliteta usluga i načina komunikacije u kriznim situacijama. U svom radu RNIDS je autonoman u odlučivanju i Vlada ne utiče na registraciju ili brisanje domena. Sa druge strane, imajući u vidu da RNIDS funkcioniše u okviru domaćeg pravnog sistema, takva odluka mogla bi da se doneše u sklopu sudskog postupka i RNIDS je dužan da izvrši svaku pravoslavljenu sudsku odluku, što je i do sada bio slučaj.

Brisanje domena iz registra nije način za borbu protiv zlonamernog sadržaja na Internetu. Domeni su samo pokazivači koji omogućavaju da se web sajtovi i drugi servisi Interneta pronađu pomoću naziva, određujući im elektronsku adresu. Eventualno brisanje domena samo uklanja tu elektronsku adresnu tablu, ali sajt koji sadrži zlonamerni sadržaj i dalje ostaje prisutan na Internetu, pa mu se može prići i drugim putem. Brisanje naziva domena je, po analogiji, kao kad bi sa puta uklonili putokaz ka mestu na kome se dešavaju neke protivzakonite aktivnosti, umesto da sprečite te aktivnosti.

Gospodinu Danku Jevtoviću se zahvaljujemo na odgovorima i nadamo se da su i vama kao i nama pomogli da bolje shvatimo način funkcionisanja Interneta.

Željko Đurić